

Tři poznámky k bankovní unii

David Marek

Tři úhly pohledu

- Bankovní unie v kontextu evropské integrace
- Bankovní unie a evropské krize
- Problémy dosavadní konstrukce bankovní unie

Definice bankovní unie

- Preventivní pilíře:
 - Jednotný mechanismus dohledu (Single Supervisory Mechanism)
 - Jednotná regulační pravidla (CRD IV – Capital Requirement Directive)
- Záchranné pilíře:
 - Jednotný systém restrukturalizace bank a mechanismus řešení krizí (Single Resolution Mechanism)+ restrukturalizační fond
 - Společný systém pojištění vkladů

Bankovní unie v kontextu evropské integrace

- Proces ekonomické integrace Evropy:
 - zóna volného obchodu
 - celní unie
 - společný trh
 - měnová unie
 - fiskální unie
- Proces sociální a politické integrace Evropy:
 - Schengen
 - politická unie

Bankovní unie – doplnění společného trhu a měnové unie

- Některá stádia ekonomické integrace nejsou dokončena.
- Společný trh v oblasti služeb stále příliš nefunguje.
- Bankovní unie má v kontextu společného evropského trhu tři aspekty:
 - představuje doplnění společného trhu finančních služeb
 - bankovního sektor má specifické postavení v ekonomice, z rozšíření nabídky finančních služeb mohu profitovat ostatní odvětví
 - je doplňkem měnové unie, přičemž společná měna zvýšila vzájemnou provázanost finančních sektorů zemí EMU, ale dohled a řešení problémů zůstalo na lokální úrovni

Integrace bankovního trhu

Přeshraniční pohledávky bank (v % HDP zemí na ose x)

2012 Q2		COUNTER-PARTY							
		DEU	NLD	FRA	ITA	ESP	PRT	IRL	GRC
REPORTING COUNTRY	DEU		20	7	6	9	11	41	2
	NLD	5		2	2	4	2	6	1
	FRA	6	20		17	8	8	13	15
	ITA	7	2	2		2	1	5	0.4
	ESP	2	3	1	2		33	3	0.3

Zdroj: BIS, MMF

Bankovní unie x fiskální unie

- Fiskální unie jen v zárodcích (velmi malý společný rozpočet EU (1,3% HDP), harmonizace nepřímých daní), pokračování v ekonomické integraci touto cestou se bude muset teprve politicky rozhodnout (rozsah vzájemné solidarity / pojištění proti rizikům x závazek zodpovědnosti).
- Bankovní unie však s sebou přináší některé fiskální prvky (mechanismus řešení krizí s účastí ESM, společný garanční fond).

Bankovní unie v kontextu evropské krize

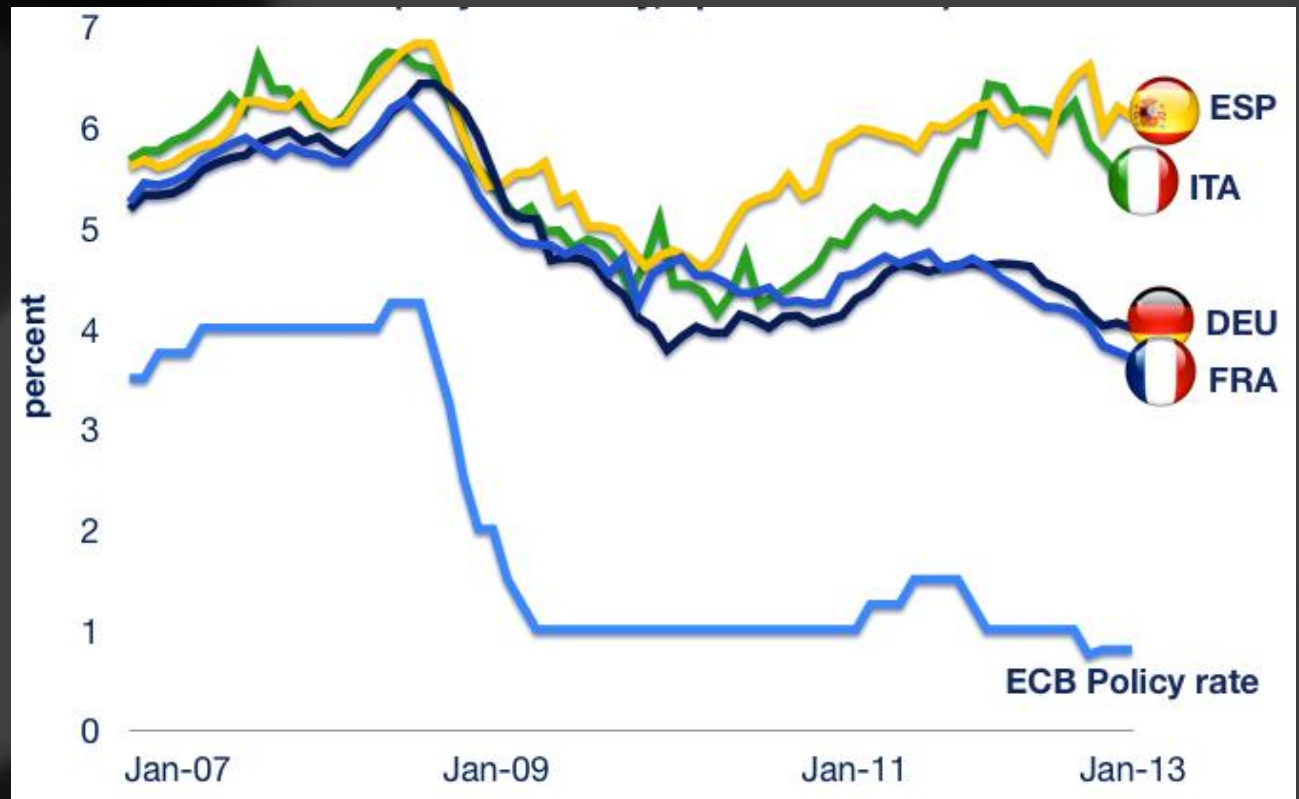
- Krize, ale jaká?
 - Fiskální krize: dlouhodobě neudržitelné veřejné finance (Řecko, Portugalsko)
 - Bankovní krize: nahromadění špatných investic (lokální hypotéky, CDO, státní dluhopisy) a ztráty přesahující možnosti bank (Irsko, Španělsko, Kypr)
 - Strukturální problémy: ztráta konkurenceschopnosti, pomalý hospodářský růst, zvyšování nezaměstnanosti (Itálie, Španělsko, Francie, Portugalsko, Řecko)
- Jednotlivé typy krizí se vzájemně prolínají a zesilují.

Bankovní unie v kontextu evropské krize

- Existence bankovní unie by mohla snížit riziko bankovních krizí. Společná pravidla a dohled by napomohly rychlejší identifikaci kreditních bublin a potenciálních problémů bank. Jednotlivé typy krizí se vzájemně prolínají a zesilují.
- Společný mechanismus řešení potíží by měl pomoci včas zastavit šíření nákazy mezi v bankovním sektoru.
- Bankovní unie by měla rozetnout zpětnou vazbu mezi bankami a veřejnými financemi jednotlivých zemí, (vznikne však vazba na veřejné finance na nadnárodní úrovni prostřednictvím ESM), bankovní krize nebudou přecházet ve fiskální krize.
- Existence bankovní unie by mohla zmírnit fragmentaci finančního sektoru v eurozóně během krize (a závislost bank na likviditě poskytované ECB) a zlepšit transmisi měnové politiky ECB v zemích eurozóny postižených krizí.

Fragmentace bankovního trhu

Úrokové sazby: ECB a firemní úvěry se splatností 1-5 let

Zdroj: MMF

Problémy konstrukce bankovní unie

- Rozlišení dohledu na „velké“ a „malé“ banky (hranice: objem aktiv 30 mld. eur). Krize zpravidla postihne dříve malé banky, u nichž se nic nemění a zůstanou i nadále mimo dohled ECB (větší počet podobných malých bank, ale může být systémový problém podobně jako velká banka, viz španělské cajas).
- Dovolí si ECB zavřít špatnou banku? Nebude spíše postupovat jako eurozóna při fiskální krizi některé své členské země (přes původní deklaraci „nezachraňování“ byl a bude zachraňován každý)? => morální hazard
- Jak dlouho bude trvat kompletace bankovní unie?
 - existuje či vzniká: společná pravidla (CRD IV), společný dohled (Single Supervisory Mechanism)
 - chybí: Single Resolution Mechanism, shoda o zapojení ESM do rekapitalizace bank, společné pojištění vkladů

Problémy konstrukce bankovní unie

- Shoda o chybějících prvcích bankovní unie bude složitá. Jednotlivé země mají značně rozdílné pohledy, především kvůli potenciálnímu sdílení závazků a asymetrickému rozdělení nákladů mezi členskými zeměmi (SRM, společné pojištění vkladů).
- Problém „legacy assets“, tj. problémových aktiv zděděných z let před vznikem bankovní unie.
- Půdorys bankovní unie:
 - pro země měnové unie, je zapojení do bankovní unie zřejmé
 - pro ostatní země EU existuje řada problémů: potenciální rozpor měnové politiky (národní centrální banka) a makroprudenční politiky (ECB), funkce věřitele poslední instance (ECB nebo lokální centrální banka?), čerpání pomoci z ESM

Děkuji za pozornost

David Marek

Patria Finance

Dodatek ČR a bankovní unie

- ČR v bankovní unii:
 - vzdala by se dohledu nad třemi největšími bankami
 - nemůže hlasovat v ECB
 - nemůže čerpat z ESM (jen země eurozóny)
 - lokální banky musí přispívat do restrukturalizačního fondu (SRM) a společného fondu pojištění vkladů
- ČR mimo bankovní unii:
 - zásadní otázka: dcery x pobočky, rozdíl v dohledu a pojištění vkladů, otázka schvalování přeměny dcery v pobočku